

ЕФЕКТИВНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЗАГОРОДНЮК С. О.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики*

СЛАТВІНСЬКА В. М.

*викладач кафедри кримінального права, процесу та
криміналістики*

Міжнародний гуманітарний університет

У зв'язку з уведенням воєнного стану, Міністерство юстиції України евакуювало близько 2 500 затриманих та ув'язнених з установ Виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби, розташованих поблизу ворожих територій. Як наслідок, чоловіки, засуджені до довічного позбавлення волі, утримуються в кількох слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України, що не відповідає положенням Закону України "Про попереднє ув'язнення".

Ефективність реалізації кримінальної політики можна визначити як співвідношення між різницею між результатом, отриманим в результаті її реалізації та станом справ до її впровадження, і витратами, понесеними на її реалізацію [1, с. 252].

О. Джужа зауважив: «Центральним напрямом державної кримінально-правової політики є обґрунтування соціальної легітимності розроблюваних і чинних кримінально-правових норм. В умовах реформи оптимізація системи кримінально-правових норм, тобто максимальне пристосування до реальних потреб суспільства у кримінально-правовому регулюванні, з точки зору того, що законодавство про кримінальну відповідальність завжди є соціально виправданим, оскільки воно породжується реальними потребами суспільства у кримінально-правових заборонах і відображає їх у кримінально-правових нормах. З іншого боку, деякі з прийнятих кримінально-правових норм не відображають адекватно потреби суспільства в кримінально-правовому регулюванні. Таким чином, недолік закону полягає у відсутності чіткості та визначеності правових положень. Таким чином, навіть якщо робота правоохоронних органів є досконалою, їхня ефективність є низькою, що опосередковано підтверджується певною нестабільністю сучасного кримінально-

виконавчого законодавства» [2, с. 165].

Для кримінально-виконавчої політики характерними є свої умови, від яких залежить ефективність її реалізації. У літературі пропонується виділяти такі групи факторів, від яких буде залежати ефективність реалізації кримінально-виконавчої політики: соціально-політичні

(економіка, політика, суспільна свідомість та особливо ідеологія, а також культура, включаючи правосвідомість та правову культуру), що відображають соціальну природу, спрямованість та змістовні характеристики реалізації кримінальної політики; формально-нормативні (правові), що відображають їх роль у реалізації кримінального права та кримінального законодавства; та організаційно-управлінські (інституційно-інституційні), де через їх діяльність безпосередньо оцінюється якість кримінально-правової діяльності [3, с. 14].

Законом України від 24 березня 2022 року № 2158-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань, пов'язаних з військовополоненими в особливий період» внесено зміни до статті 11 Кримінально-виконавчого кодексу України, згідно з якими в межах однієї виправної колонії у разі потреби можуть створюватися різні рівні безпеки. Це дозволяє за необхідності створювати в межах однієї виправної колонії сектори з різними рівнями безпеки [4].

Законодавці формують кримінальну політику та впроваджують елементи гуманізації у стосунки з ув'язненими, але оскільки кримінальні відносини не є персоніфікованими, ув'язнені стикаються з нелюдським ставленням та жорстокістю з боку влади та персоналу установ виконання покарань [5, с. 193]. Інфраструктура в'язниць не відповідала міжнародним стандартам ще з довоєнного періоду. Умови в багатьох установах попереднього ув'язнення та виконання покарань не відповідають базовим потребам ув'язнених та затриманих і прирівнюються Європейським судом з прав людини до катувань, що ускладнює досягнення цілей реабілітації та ресоціалізації ув'язнених, а також зниження рівня рецидивної злочинності та надзвичайних ситуацій.

Отже, кримінально-виконавча політика в умовах воєнного стану функціонує і відповідає викликам, проте на скільки вона є ефективною покаже час.

Список літератури:

1. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика

- України : монографія. ІваноФранківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
2. Джужа О. М. Науково-практичний інтерес до становлення кримінально-виконавчої та кримінологічної політики України. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2005. № 11. С. 164-175.
 3. Огородник Є. І. Механізм реалізації кримінально-виконавчої політики України та її реформування на сучасному етапі : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. С. 14-15.
 4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування питань, пов'язаних із військовополоненими в особливий період: Закон України від 24.03.2022 № 2158-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2158-20#Text>
 5. Василик В. В. Кримінально-виконавчі засади покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». - Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. 312 с.